

A V Hollandia *krijtstrepen in rood en wit*

Een verlangen naar lichamelijkheid

Boekwinkels kan ik maar beter niet bezoeken. De kans dat ik me tijdens zo'n bezoek laat verleiden tot de aankoop van een roman of dichtbundeltje schat ik in op zo'n 80%. Het begin van een nieuw jaar met allerlei goede voornemens kan daarin geen verandering brengen. Afgelopen zaterdag (02/01/2010) was ik niet opgewassen tegen de kakelverse heruitgave van de *Verzen* van Herman Gorter (1864-1927). Voor ik er erg in had stond ik na een deze keer overigens kortstondig winkelbezoek met het boekje in de hand bij mijn fiets. Dat ik kond doe van de aankoop van *Verzen* heeft alles te maken met de schrijver ervan. De eerste drie regels van het nawoord in de jongste druk van *Verzen* maken duidelijk waarom ik aandacht aan hem besteed: *Wat een rare kerel was die Gorter! Cricketer, voetballer, schaatser. En dan ook nog gedichten schrijven waar iedereen van verbazing van achterover viel.* De dichter van *Mei* - eerste versregel: *Een nieuwe lente en een nieuw geluid* - deed aan sport in een tijd dat sportbeoefening maar raar gevonden werd. Sporten was eind negentiende eeuw voor alles nog een uiting van een verlangen naar lichamelijkheid, een zichzelf respecterende dichter kon zich daar maar beter niet mee bezighouden. En dan de haardracht van die *sportjongen*, bebop avant la lettre, *een voetballer is het, geen dichter, kom nou.* De dichtende tijdgenoten van Gorter hadden het maar moeilijk met hun nogal fysiek ingestelde collega. Volgens de overlevering kon je hem in de tijd dat hij *zijn* verzen schreef zien en horen (!) hardlopen door de straten van Amersfoort waar hij als leraar klassieke talen de kost verdiende. *'Hij geurde naar hooi en noordwestenwind'*, schreef een vriend over hem en in het nawoord staat hieromtrent nog te lezen dat hij naar sport rook [zweetlucht (?)] en voelde [gestaalde spieren (?)]. *Hij was een sporter in poëzie, een dichter van lichamelijkheid, hij schreef met de mentaliteit van een topsporter.* Wie de verzen hardop leest - om ze goed te waarderen is hardop lezen een voorwaarde - maakt kennis met de *ademhaling* ervan en snapt dat de term lichamelijkheid erop van toepassing is. - Ik begeef me nu niet op glad ijs door met voorbeelden van Gorters dichtkunst te strooien, daarvoor is een krijtstreep te kort en is het lezen van de verzen een te particuliere bezigheid. Ieder die er kennis van wil nemen raad ik aan bij de bibliotheek of een boekwinkel naar binnen te stappen. - Naast actief beoefenaar van allerlei sporten was Gorter ook een prominente bobo. Hij maakte deel uit van het bestuur van de Cricketbond, hij richtte een cricketclub op en hij was aanwezig bij de oprichting van de eerste Nederlandse voetbalbond. - Ik stel me voor dat naast de tachtigers en een stuk of wat socialisten - Gorter was politiek betrokken bij het proletariaat - ook mannen als Pim Mulier, Mindert Hepkema, Coen de Koning en Jaap Eden de verjaardagsfeestjes van de dichter bezochten. - Vanwege het nieuwe jaar en vanwege het voorbijgaan van de tijd besluit ik dit stukje toch met vier representatieve Gorterregels:

*Hoor, het leven vliedt,
de klok holt, tik, tik –
zing het jammerlied
van het oogenblik.*

Mt.
